

Utbildningsdepartementet

Skolenheten

2022-02-11

Yttrande gällande utkast till lagrådsremiss om urval till fristående resursskolor

Autism- och Aspergerförbundet lämnar här synpunkter på förslag på bestämmelser om urval till fristående resursskolor med förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Förslagen motsvarar den urvalsregel som i lagrådsremissen *Resursskolor och tilläggsbelopp för särskilt stöd* föreslås för kommunala resursskolor, det vill säga att vid behov av urval till en fristående resursskola ska elever som har störst behov prioriteras.

Autism- och Aspergerförbundets synpunkter:

Vi ställer oss positiva till målsättningen att skapa så likvärdiga regler för kommunala och fristående resursskolor som möjligt, det gör det mer förutsägbart för vårdnadshavare och elever. Men vill samtidigt påtala att det kommer att vara en utmaning för fristående skolors huvudmän att bedöma vem som har störst behov av en plats, vilket även gäller kommunala skolor. Här finns dock en avgörande skillnad beroende på resursskolans huvudmannaskap - en kommun har det yttersta ansvaret för att erbjuda alla elever en plats oavsett hur fullt det är, en friskola kan säga stopp när det är fullt. Idag är anmälningdatum för köplats ett möjligt turordningskriterium för urval till fristående resursskola, och även om det har sina brister i likvärdighet finns det en tydlighet i det. I möjligaste mån behöver det tydliggöras hur bedömningen av störst behov ska göras och vem som ska göra denna bedömning för att systemet ska bli rättvist och där elevers bästa är i fokus. Det är en komplex fråga, det går till exempel inte enbart att göra bedömningarna utifrån kliniska diagnoser, även de pedagogiska behoven behöver vara beskrivna och då skulle till exempel specialpedagogisk kompetens behövas i urvalsprocessen. Det kan även finnas psykosociala svårigheter och psykisk ohälsa som kan yttra sig i exempelvis ofrivillig frånvaro eller utåtagerande beteende som skapar brist på studiero för sig själv och andra. Ingen elev med dessa svårigheter kan tillgodogöra sig utbildningen och kan vara i behov av en resursskola. Hur avgörs vem av dessa elever som har störst behov?

Om inte bedömningen av behov tydligt regleras befarar vi att det kan öppna upp för att valet av elever helt eller delvis drivs av andra orsaker, såsom vilka elever som ger högst skolpeng, tilläggsbelopp eller att extra utmanande elever väljs bort. Här vet vi att det icke-fungerande tilläggsbeloppet är en faktor som det brådskar att ta ett nationellt grepp kring för att skapa likvärdig och rättvis skola. Förslaget i lagrådsremiss *Resursskolor och tilläggsbelopp för särskilt stöd* om att ta fram nationella föreskrifter om tilläggsbeloppet är bra, men vi vill här passa på att lyfta fram det som Funktionsrätt Sverige skriver i sitt yttrande; det måste finnas garantier att tilläggsbeloppet når eleven som behöver stödet, vilket inte alltid är fallet idag. Vi instämmer också i att det skulle behövas en översyn av den totala finansieringen av skolan särskilt med hänsyn till barn och elever med funktionsnedsättning.

Såsom vi skrev i vårt yttrande gällande ovan nämnda lagrådsremiss *Resursskolor och tilläggsbelopp för särskilt stöd* är det oklart hur kommunen ska hantera när efterfrågan på platser i resursskolor är större än antal platser. Vi anser att platser ska styras av elevers behov och här behöver kommuner noggrant analysera och kartlägga behovet av resursskolor utifrån det befintliga elevunderlaget men också för framtida elevunderlag. Läs mer om våra synpunkter kring gemensamt skolval, det fria skolvalet (som sällan gäller för elever med autism) och resurser i vårt yttrande över betänkandet *En mer likvärdig skola – minskad skolegregation och förbättrad resurstilldelning*.

Vi vill också påminna om dagens diskrepans mellan lagens intentioner om rätten till individuellt anpassat särskilt stöd och verkligheten för elever med autism. Det visar inte minst vår skolenkät riktad till våra medlemmar. Enligt skolenkäten 2020 når endast 37 procent målen i svenska, engelska och matematik, vilket är en försämring i jämförelse med våra skolenkäter 2018 och 2016 då motsvarande siffra var 44 procent. Positivt är att fler får stöd än tidigare, hela 91 procent. Däremot får bara hälften ett stöd som fungerar och ungefär lika många anger att skolan följer upp stödet. Detta visar hur avgörande det är att stödet är individuellt anpassat för att ha rätt funktion, och att många skolor har svårt att möta detta behov. Vi kan också genomgående se att brister i skolmiljön (den fysiska, pedagogiska och sociala) har negativ påverkan på elever med autism. Läs mer i vår skolenkät här: <https://www.autism.se/skolenkater>

Vi vill också betona behovet av att ta fram nationell statistik om elever med funktionsnedsättningar för att kunna följa hur gruppen klarar sin skolgång och når skolans kunskapsmål. Att på en övergripande nivå kunna koppla resultat mot insatser och skolformer är nödvändigt för att kunna följa upp och utveckla åtgärder för att skolan ska lyckas med sitt kompensatoriska uppdrag och skapa en så likvärdig skola som möjligt.

Sammanfattningsvis tycker vi att tanken med att harmonisera regleringen är god, men ser att det finns flera utmaningar med detta som behöver analyseras djupare och hitta lösningar för. Förbundet vill gärna vara delaktig i kommande diskussioner för att bidra med våra målgruppers behov och perspektiv.

Ulla Adolfsson, förbundsordförande

genom
Minna Nyman Sabbadini, intressepolitisk
utredare

minna.nyman.sabbadini@autism.se

Om Autism- och Aspergerförbundet: Vi arbetar för att skapa bättre levnadsvillkor för personer med autism. Vår vision är ett samhälle där alla kan delta, där personer med autism möts med respekt och har bra livskvalitet genom hela livet. Förbundet representerar cirka 18 500 medlemmar och bland dessa finns personer med egen autismdiagnos, närstående och personer som är professionellt verksamma inom området.